

Kodolányi János Főiskola

Turizmus tanszék

**A nyelvtanuló turizmus formái és azoknak elemző
összehasonlítása, kitéréssel a turizmus gazdasági
összefüggéseire**

Székesfehérvár,

2004

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
1. Bevezetés	3
1. Problémafelvetés: a szakdolgozat hipotézisei	5
2. A felhasznált szakirodalom	8
3. A vizsgálat módszerei	10
4. A nyelvtanuló turizmus formáinak elemző összehasonlítása	13
4.1 A turizmus tartalma és gazdasági összefüggései	13
4.1.1 A turizmus tartalma és környezete	13
4.1.2 Kereslet és kínálat összefüggései, a turizmus növekedési stratégiái	15
4.1.3 Ágazati marketing problémák és a kezelésükre irányuló stratégiák	17
4.2 A nyelvtanuló turizmusban rejlő lehetőségek	19
4.2.1 Globális és nemzetgazdasági összefüggések	19
4.2.2 Egyéni lehetőségek, személyes haszon	20
4.3 A primer kutatás bemutatása, a kérdőív és a rá adott válaszok	22
4.3.1 Az interjúalanyok bemutatása	22
4.3.2 A kérdőív kérdéseire kapott válaszok	23
4.4 A nyelvtanuló turizmus PEST elemzése	27
4.4.1 Politikai-jogi környezet	27
4.4.2 Gazdasági környezet	29
4.4.3 Technológiai környezet	30
4.4.4 Társadalmi, kulturális környezet	32
4.4.5 Az elemzés összefoglalása	34
4.5 Az egyes külföldi nyelvtanulási formák SWOT elemzése	35
4.5.1 Au-pairek	35
4.5.2 Külföldön eltöltött iskolai év	38
4.5.3 Egyéb szervezésű külföldi nyelvtanfolyamok	42
4.5.4 Cserediák program	44
4.5.5 Felsőoktatási ösztöndíj-programok	46
4.5.6 A nyelvtanuló turizmus egyes formái közüli választás kritériumrendszere	48
5. Összefoglalás	50
6. Summary	54
Irodalomjegyzék	56
Melléletek	58

1. Bevezetés

A nyelvtanuló turizmusról írni, beszélni időszerű. Beléptünk az Európai Unióba, a világ egyik legtöbb kultúráját és nyelvét összeolvasztó államalakulatba és belépésünk bizonyos követelményeket támaszt nemzetgazdasági szinten: a turizmus, a kereskedelem, a gazdaság, a külföldi befektetések és ezeken keresztül a gazdaság felvirágzása közvetlen módon kötődik a munkaerőpiacon megjelenő munkavállalók nyelvtudásához. A nemzetgazdasági érdekeken felül a felsőoktatásból kikerülők elemi érdeke biztos nyelvtudás birtoklása, karrierjük építésének alapfeltétele ez. Számos diáktársam rendelkezik nyelvvizsgával, mégis, csak egy igen szűk kör beszél és érti a nyelvet magas szinten.

A nyelvtanuló turizmus csak egy – bár igen lényeges – része a tudás megszerzése, emellett lehetőséget kapunk arra, hogy egy pozitív PR tevékenységet végezzünk saját hazánk javára: hirdessük és megismertessük kultúránkat. Ugyanakkor más kultúrák megismerése toleranciára tanít és egyúttal érzékeny, nyitottá és befogadóképesé tesz saját kultúránkra is. Nemzeti identitásunk itthon természetes és észrevétlen, ahogy azonban átléptük az országhatárt, nyilvánvalóvá és feltűnővé válik. Számolatlan más előnye is van a külföldön való nyelvtanulásnak, amelyeket rendre megemlítek majd a dolgozatban. A külföldi nyelvtanfolyam véleményem szerint nem egyszerű költség, hanem befektetés. Befektetés a jövőbe, személyes és nemzetgazdasági lehetőségeink szélesítése, karrierünk elősegítése.

A nyelvtanuló turizmus jelentősége egyre nő. Amikor ezt számokkal akartam bizonyítani, ahogy majd elemzem, falakba ütköztem, de a primer kutatásom legalábbis ezt az eredményt adta. Véleményem szerint EU csatlakozásunk a lehetőségek mellett növekvő felelősséggel és megszorodott követelményekkel jár, illetve Magyarország EU-ban betöltött gazdasági és kulturális szerepe nagyban függ attól, hogy milyen szinten leszünk képesek integrálódni és „helyezkedni”. Ehhez elkerülhetetlen feltétel a nyelvtudás, amely a kommunikáció alapja. Tapasztalataim szerint nyelvtudásunk

rendkívül alacsony szinten van, és még a nyelvvizsgával rendelkezők tudása is sok esetben használhatatlannak bizonyul a gyakorlati életben. Ennek megoldását a magyarországi nyelvtanítás szerkezeti és módszertani átalakítása mellett a nyelvtanuló turizmusban látom.

Témaválasztásom indoka összetett. Egyrészt cserediákként vannak ilyen irányú tapasztalataim, illetve jelenleg is külföldre készülök, másrészt megfogott a téma újdonság volta. Egyetlen kinyomtatott könyvet vagy rendszerezett írott irodalmat nem találtam a témában: ez pedig kihívást jelent. Szétszórt, rendszerbe nem foglalt Internetes forrásokból kellett dolgoznom, illetve mivel ezt nem találtam kielégítőnek, kiegészítettem saját megkérdezéseimre, általam bonyolított interjúk adataival, tanulságaival.

5. Összefoglalás

A nyelvtanuló turizmus felfutóban van. Ezzel a hipotézissel álltam neki a dolgozat megírásának és a környezeti elemzés során ez be is bizonyosodott. Ezt a következtetés két vizsgálatból is levonhatom: egyrészt a környezet elemzésekor láthattuk, hogy az olyan módon változott, hogy kedvező feltételeket teremt a nyelvtanuló turizmus számára, sőt, csaknem megköveteli annak felfutását. Másfelől pedig a primer kutatás is bebizonyította, hiszen interjúalanyaim mindannyian érezhető felfutást tapasztaltak a kiutazások számában.

A nyelvtanuló turizmus egyébként is növekvő érdeklődés övezi: a Magyar Rádió Online interjút készített Katona Renátával, a Felvételi Információs Szolgálat munkatársával, aki felmérésekre hivatkozva elmondta, minden második középiskolás diák szeretne külföldön továbbtanulni, illetve dolgozni. [13] (Érdekes, hogy ennek ellenére csak a diákok 11%-a nyilatkozta azt, hogy tisztában van ennek lehetőségeivel.) Emellett a felnőttek között is az a vélemény uralkodik, hogy a nyelvtudás nem egyszerűen fontos, hanem elengedhetetlen. Az ORIGO Internetes fórumon több száz hozzászólás tanúsítja ezt. [14] Emellett a primer kutatás során megkérdezett interjúalanyok egytől-egyig elmondták, tanítványaik érdeklődnek ezek a formák iránt, legtöbbször a kérdésfeltevésig már eljutottak, ha nem is tudják, pontosan hol nézzenek utána a megfelelő információknak. A kereslet tehát egyre nő a nyelvtanfolyamok, és azon belül is a külföldi nyelvtanfolyamok iránt.

A PEST elemzés ugyanezt bizonyította, végigvettem a politikai-jogi, gazdasági, társadalmi-szociális és technológiai környezet közelmúltbeli tendenciáit abból a szempontból, hogy hogyan hatnak ezek a külföldi nyelvtanulás, mint szolgáltatás keresleti oldalára. Az elemzés összefoglalásában megkíséreltem ezeket a változásokat, tendenciákat rendszerbe foglalni és így látható, azok hogyan erősítik egymást.

A szekunder kutatás és a primer kutatás egybecseng abban a tekintetben, hogy az egyes nyelvtanulási formák közül a piaci szereplők száma egyre nő. Az elvégzett primer kutatás alapján, az interjúalanyok szerint a piaci szereplők száma a következőképpen alakul csökkenő sorrendben:

-
1. Au-pairek közvetítése (legtöbb),
 2. Külföldi nyelvtanfolyamok,
 3. Középiskolai tanév külföldön,
 4. Cserediák programok és ösztöndíjak (legkevesebb).

A piaci szereplők számának növekedése pedig az alábbiakban ábrázolt módon alakul a legjobban növekvő formától a legkevésbé növekvőig:

-
1. Külföldi nyelvtanfolyamok (leginkább nő),
 2. Középiskolai év külföldön,
 3. Au-pairek,
 4. Cserediák programok (legkevésbé nő).

Ahogy a fentiekből látható, az au-pair szervező irodák ugyan még első helyet élveznek, növekedésük mérsékeltebb. Ahogy az elemzés gazdasági szempontjai között említettem, az átalakuló országokban a növekvő jólét (és még egy sor társadalmi-szociális folyamat) azt eredményezte, hogy megengedhetővé vált a külföldi nyelvtanulás. Ez a nyelvtanuló turizmus soha nem látott kínálati oldali növekedését hozta magával. Erősödik tehát a felnőtteknek nyújtott külföldi nyelvtanfolyamok kereslete, a piaci szereplők száma itt nő a legjobban. Ugyanígy nő a külföldi középiskolai tanévet kínáló közvetítők száma, bár kisebb mértékben, hiszen a kereslet is kisebb mértékben nő (drágább szolgáltatás, szűkebb célpiacok). A cserediák programok viszont, annak ellenére, hogy rendkívül előnyös nyelvtanulási forma és sokkal többet nyújt magánál a nyelvtanulásnál, utolsó helyen vannak a kínálati oldalon és számuk nem is nő lényegesen. Ennek oka valószínűleg az, hogy itt önkéntes alapon szerveződő nonprofit intézményekről van szó, akik így a piac automatizmusaira

(keresletnövekedés) nem reagálnak. A Socrates részeként működő ERASMUS lényegében 2004-ben jelent meg a piacon, bár külföldi ösztöndíjak az előtt is léteztek (pl. Tempus). A 2005-ös tanévre lényegesen magasabb források állnak rendelkezésre, így valószínűleg a kiutazók száma is nőni fog.

A dolgozat külön fejezetben foglalkozott az egyes nyelvtanulási formák erősségeivel, gyenge pontjaival, lehetőségeivel és potenciális veszélyeivel. Erre a fejezetre alapozva szeretném ezeket itt összefoglalni:

	Előnyök	Hátrányok	Kiknek ajánlható
Au-pair	Munkatapasztalattal jár együtt, olcsó	A fő tényező a munka, nem a tanulás, fél évnél rövidebb időre nem lehet, fontos a felkészülés kulturális és munka szempontból is	Akárkinek, aki nem tud vagy nem akar fizetni a külföldi nyelvtanulásért és nem bánja, hogy dolgozni kell
Csere-diák	Toleranciára, a másság elfogadására tanít, Más diákokat, más tanítási módszereket is megismer, Nem drága	Nem kizárólag fejlett országok, hanem 3. világbeliek is tagok, Nem automatikusan kerül valaki be a programba	Akiknek a személyiség-fejlődés is ugyanolyan fontos, mint a nyelvtanulás és megengedhetik a költségeket maguknak
Középiskolai év	Külföldi oktatási intézmények működését is megismerik, más tanítási módszereket is látnak, Sok ezer programból lehet választani	Rendkívül drága, Teljes tanévről van szó	Tehetősebb szülők gyerekeinek, és akiknek konkrét elképzelésük van a helyről
Egyéb kurzus	Speciális célokra is alkalmas (üzleti, szakmai kurzusok, szakmai gyakorlat), Lehet 1-2 hetes is vagy egy teljes éves	Drága (időtartamtól függően)	Középosztálybeli felnőtteknek, akiket speciális kurzusok érdekelnek (pl. üzleti angol)
Socrates program ösztöndíjai	Külföldön folytatott tanulmányok, szakmai nyelv megismerése, könnyebb elhelyezkedési esélyek	Szállás/ellátást fizetni kell, ami jelentős összeg lehet	Olyan felsőoktatási intézményekben tanulóknak, akiknek a családja ezt megengedheti magának

A fenti táblázatból levonható, hogy második hipotézisemet is sikerült igazolnom: az egyes programok karakteresen különbözőek, más és más céllal készültek és más és más célzatúak. Emiatt nagyon fontos, hogy aki nyelvtanuló turizmus iránt érdeklődik, ne azt a programot válassza, amelyikről épp információja van, hanem azt, amelyik az ő céljainak és lehetőségeinek megfelel. Remélem dolgozatom némi segítséget nyújt a választásban.